

20 ára gamli Orlando:

Bardist móti Somoza og avdúkaði amerikanskar lygu-sögur

Orlando TardenCilla, 20 ára gamal nicaraguanari. 13 ára gamall fór hann uppi uppreistarrösluna, ið bardist fyrri at fella ræðisstýrið hjá Somoza. Hann haltar enn av einum sári, hann fekk stutt áðrenn Somoza-stýrið fall.

Í fangils i El Salvador

Orlando fór sjálvboðin til El Salvador at luttaka i stríðnum hjá FMLN fyrri frælsi og liviligum korum fyrri salvadorianska fólkið.

Orlando varð tikin fangi av herinum og sat i fongsl i San Salvador i 14 mánaðir, javnan avhoyrdur og pindur. Vit lata hann sjálvan greiða frá:

— I mars i fjór broyttust tó viðurskifti míni. Eg varð á fyrsta sinni ferdur úr fangarúminum uttan bind fyrri eyguni og uttan at enda i piningarrúminum. Eg var ræðuliga bangin.

— Teir ferdu meg innar i eitt rúm, har ein høgur ljóshærdur norðuramerikanari sat aftanfyrri eitt skriviborð. Hann segði seg umboða USA og sendistovu tess i El Salvador. Hann gav mær tveir kostir i at velja:

Vilt tú liva ella lata lív

— Norðuramerikanarin var hatskur og sýndi mær myndir av vápnum og monnum úr Nicaragua. Nú fært tú møguleikan at velja ímillum at liva ella at lata lív.

Orlando greiðir frá, at hann longu hevði sligið seg til tóls, at hann fór at doyggja i El Salvador, men tað skuldi verða við virðing.

— Eg avgjórði at brúka henda møguleikan og greiddi amerikumanninum frá, at eg hevði einki i at velja, at eg var tilreiðar at siga sannleikan.

— Tú hevur ein stóran leiklut i stríðnum fyrri veruliga demokratiinum, segði norðuramerikanarin mær, tú hevur eina stóra ábyrgd. «Yankein» greiddi mær frá, hvussu viðurskiftini kundu broytast uttan kollvelting. Eg lurtaði og royndi at latast áhugaður, tað var ikki lætt, teir 14 mánaðirnar i fangils, pindur við m.o. elektrisiteti høvdu ávirkað meg.

— «El señor norteamericano» (sum Orlando ofta nevndi norðuramerikanaran) vildi, at eg skuldi prógva, at Nicaragua og Cuba beinleiðis taka lut i stríðnum i El Salvador, og at Sovjet stendur aftanfyrri. So við og við stóð mær greitt, at eg skuldi flytast til USA, tá eg var tilreiðar at siga «sannleikan». Eg tók av.

Handjorn og bilar við myrkum rútum

— Seinni sama dag hitti eg aftur norðuramerikanaran, eg óttaðist fyrri, at teir fóru at videofilma meg ella brúka eina lúgvimaskinu. Men so varð ikki.

— Saman við tveimum yvirpolitistum og einum salvadorianara varð eg síðan flugin til Washington um Miami. Teir høvdu við sær riflur og pistólur. I Miami tóku 9 «elementos norteamericanos» i móti okkum, eg varð ílatin handjorn, teir skuldu verja meg, søgdu teir.

I Washington stóðu 9 stórir bilar við myrkum bilum til reiðar. Hendur minar vórðu festar i handjorn aftanfyrri ryggin og hevur mitt trýst niður i bilin.

Fyrireikingar

— Vit komu til eini stór hús nakað aftanfyrri býin, har skuldi eg verða i 3 samdøgur. Har varð arbeiðið við lit. Eg skuldi «fyrireikast» til blaðfólkafundin og kongresshoyringina. «Ekspertarnir» komu og fóru, teir greiddu frá kubanskari og sovjetiskari ávirkan i Miðamerika.

Orlando tordi illa at eta, óttaðist fyrri, at ávirkanin evni vóru i. Tað einasta, hann fekk niðurum var coca cola.

— Sum áður sagt, «ekspertarnir» komu og fóru, t.d. serfrøingar i kommunistiskari innsigan (infiltration), yvirgangi v.m. Ein av tí seinna slagnum visti mær sjónvarpsfilmar og sammetti USA og Europa við Miðamerika. Analfabetisman, sjúkurnar, fátæktin, alt er orsakað av yvirgangi, segði hann.

Ein var sálarfrøingur. Ein fittur tjúkkur maður, ið ikki dugdi spansk, men nýtti umsetara. Hann prátaði við meg eina heila

nátt um samanburðir (relatiónir) og bjóðaði mær eina amerikanska gávu:

Tú hevur brúk fyrri einum konufólki

— Tú hevur brúk fyrri einum konufólki, tá tú einki hevur havt i 14 mánaðir. Vit kunnu skaffa tær eina, sum tú ynskir tær hana: aldur, rasu, tjóðskap, stódd. Tað er upp til tín, vit skulu útvega tær hana. Tað er neyðugt fyrri teg at fáa eitt konufólk, um tú skalt kunna vera úthvildur og róligur á blaðfólka- og øðrum fundum.

— Eg segði, at eg vildi biða til aftaná. Teir hildu á at bjóða: Vit skulu taka okkum av tær, tú kanst sleppa at lesa tøkfrøði ella medisín, vit skulu syrgja fyrri tær, bil, seðhus við urtagarði, pening. Teir sýndu mær buntir av 100 dollarseðlum i royndum sínum.

Amerikanska vónbrotið

Tað var ein friggjadag, tann nú søguligi blaðfólkafundurin varð hildin.

— Aftur nú varð eg ílatin handjorn og koyrdur i limousin við myrkum rútum.

— Minst til «la Causa de

la Democracia», vóru orðini eg fekk við mær áðrenn blaðfundin frá einum harra Fisher, ið starvast i uttanríkisráðnum hjá Reagan.

Orlando Tardencilla hugsaði um demokrati, um fólkarræðið, men ikki sum harra Fisher hugsaði sær tað. Fundurin, ið varð sendur i sjónvarpinum, var ætlaður sum eitt reklamutíttak fyrri amerikansku uppliggjngina i Miðamerika.

Úrslitið varð eitt satt vónbrot hjá Reagan-stýrinum. Orlando segði bart út frá øllum, hann hevði verið fyrri i El Salvador, hann segði sannleikan. Hann endaði við at biða um at koma i samband við sendistovuna hjá Nicaragua.

— Eg var visur i at verða sendur aftur til El Salvador, tí i USA fóru teir neyvan at tora at drepa meg eftir hasa hendringina.

— Eg noyddist at biða i óvissu allan seinnapartin og kvæðið við. Til tíðir vóru teir sera bondskir i móti mær. At enda kl. 1 um náttina koyrdur teir meg til sendistovuna.

— Seinastu orðini, eg fekk við mær, ljóðaðu nakað soleiðis «mamma

Orlando, sum sjálvboðin fór til El Salvador at luttaka i frælsisstríðnum hjá FMLN

tín er ein hora, tú hevur túsund fedrar». Eg fekk svarað, at kollveltingin hevur nógvar synir.

Dagin eftir slapp Orlando Tardencilla heim. Fólk i túsundatali fagnaðu honum á veg frá Aeropuerto Sandino Managua.

— Ein óneyðug mót-tøka, allir ungsandinistarnir, ið heinta kaffifruktir fram við markinum til Honduras við livinum i váða, vildu gjørt sum eg. Politiskir fangar i túsundatali á amerikanska meginlandinum vildu gjørt tað sama. Tá tað einasta tú kanst vænta tær er

deyðin, er tað ikki so trupult.

Men Orlando skuldi havt livið fyrri sær nú, um Nicaragua fær frið, hevur nýliga fyllt 20 ár. Nú arbeiðir hann fulla tíð innan Sandinistiska Ungmannafelagið, ein av mongum, ið longu kunnu skriva sínar endurminningar.

Hetjurnar i Nicaragua eru ungmennt.

Úr «Frihet», málagninum hjá ungsosialistunum i Svørki, nr. 383. Skrivað og tíkið mynd hevur Torsten Malstrom, umsett Martin S.

Skúlabørn úr Porkeri á vitjan

Tað gongur valla ein vika, at ikki onkur skúlaflokkur vitjar Sosíalín. Í síðstu viku hevði Sosíalurin m.a. vitjan av skúlabørnum úr Porkeri. Saman við Eli Frederiksen, lærara, og konu hansara, vóru hesi børnini úr 6. og 7. flokki komnir norður um fjórðin. I Havn vitjaðu tey virki og stovnar, og eftir at hava verið á Sosíalínum og fingið okkurt at vita um Sosíalín, blaðskrivning og arbeiðið við einum blaði, fóru tey til Kirkjubør

